

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33528
Nom	Treball social en salut mental
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau de Treball Social	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau de Treball Social	27 - Treball Social en Salut Mental	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
PUIG NAVARRO, LUCAS JOAQUIN	350 - Treball Social i Serveis Socials

RESUM

En aquesta assignatura ens interessa conèixer la incidència i influència de determinats aspectes subjectius, factors familiars i socioambientals en el desenvolupament i l'evolució de sofriments i trastorns psíquics, així com la repercussió que es genera en l'entorn familiar i social més immediat i les possibilitats d'acció per a la millora i prevenció. Tot això fa necessària la intervenció de professionals del treball social en els equips interdisciplinaris, és una exigència de la realitat social formar en l'especialització en aquest camp de salut i social.

La intervenció professional en l'atenció als subjectes amb conflictes i trastorns psíquics, en programes de prevenció, promoció i rehabilitació en matèria de salut mental, en el seu medi social (familiar, escolar, laboral, veïnal, relacional, etc.) té per objectiu contribuir a evitar la seua cronificació i facilitar el seu accés i participació en estructures "normalitzades" de la societat i evitar que torne a justificar-se el seu internament reiterat o prolongat i la seua exclusió de la vida social. Podem definir els objectius formatius d'aquesta assignatura a:

- Facilitar la comprensió de l'objecte d'intervenció professional en matèria de salut mental.
- Conèixer el procés de construcció dels subjectes, així com la gènesi de la constitució de les estructures psíquiques.
- Conèixer les causes i característiques dels conflictes i patiments psíquics.
- Conèixer l'estructuració i el funcionament dels lligams socials i la seua articulació amb els subjectes i el grup familiar.
- Conèixer el marc teòric, legal i organitzatiu en l'àrea de salut mental.
- Conèixer els factors de risc i les característiques del context familiar i social del pacient mental en crisi i crònic.
- Delimitar el camp d'actuació professional com a membre de l'equip interdisciplinari en salut mental.
- Conèixer la intervenció professional. Sabers, competències, habilitats relacionals i metodològiques tècniques per a intervenir amb subjectes amb dificultats, patiments i trastorns psíquics.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana als estudiants matriculats en aquesta assignatura estar motivats per adquirir i aprofundir els coneixements de l'àrea de la salut mental, i els continguts descrits en aquesta guia docent. Requereix la lectura, l'anàlisi i la reflexió dels textos, que de forma sistemàtica aniran incorporant-se al llarg del desenvolupament de l'assignatura.

COMPETÈNCIES

1311 - Grau de Treball Social

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Capacitat per a treballar i valorar de manera conjunta amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats les seues necessitats.
- Capacitat per a ajudar les persones perquè siguen capaces de manifestar les necessitats, punts de vista i circumstàncies.
- Capacitat per a actuar en la resolució de les situacions de risc amb les persones, així com per a les pròpies i les dels col·legues de la professió.
- Capacitat per a establir relacions professionals a fi d'identificar la forma més adequada d'intervenció.
- Capacitat per a intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats per ajudar-los a prendre decisions ben fonamentades sobre les seues necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos
- Capacitat per a valorar les necessitats i opcions possibles per orientar una estratègia d'intervenció.
- Capacitat per a preparar i participar en les reunions de presa de decisions a fi de defensar millor els interessos de les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats.
- Capacitat per a potenciar les persones, famílies, grups i comunitats a fi que siguen capaços de resoldre les situacions en què es troben.
- Capacitat per a desenvolupar i incorporar a les pràctiques professionals les actituds i habilitats necessàries per a incorporar la perspectiva de gènere.
- Capacitat per a establir i actuar per a la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la seua naturalesa.
- Capacitat per a establir, minimitzar i gestionar el risc cap a un mateix i els col·legues per mitjà de la planificació, la revisió i el seguiment d'accions per limitar l'estrès i el risc.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

Els resultats d'aprenentatge que hauran aconseguit els i les estudiants després de cursar i superar l'assignatura són:

R.A-27. Coneix i comprèn les diferents perspectives teòriques i pràctiques en l'àrea de la salut mental.

R.A-28. Analitza i comprèn la diversitat de significants en relació amb la salut mental, al sofriment i al conflicte psíquic.

R.A-29. Identifica i vincula fenòmens de la història social i del coneixement amb la història de la psiquiatria. És capaç de realitzar anàlisis comparatives entre diferents contextos i èpoques.

R.A-30. Reconeix els processos polítics i d'atenció sanitària i social, en relació amb la salut i en concret amb la salut al País Valencià.

R.A-31. Coneix la teoria psicoanalítica, que dóna compte de la constitució del subjecte.

R.A-32. Identifica i comprèn les estructures clíniques, com es crea i es desenvolupa la seua lògica.

R.A-33. Distingeix i reconeix alguns dels fenòmens psíquics del sofriment humà..

R.A-34. Interpreta i analitza casos amb diferents conflictes i simptomatologia.

R.A-35. Sap localitzar i interpretar les diferents normes que regulen els recursos i dispositius d'atenció a la salut mental.

R.A-36. És capaç de fer una anàlisi crítica de la situació actual de falta de recursos i serveis per a l'atenció, prevenció, rehabilitació i integració social dels malalts mentals.

R.A-37. Identifica les competències i funcions professionals. És capaç de plantejar propostes d'intervenció.

R.A-38. Té capacitat d'anàlisi i de proposar estratègies d'acció en el treball amb subjectes i col·lectius amb conflictes psíquics. Utilitza de forma adequada les tècniques de l'entrevista, l'escolta, les relacions de transferència i el treball en grup.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Anàlisi conceptual de salut mental, conflicte psíquic, cronicitat.

- Anàlisi conceptual de:
 - Salut Mental
 - Conflicte i patiment psíquic
 - Crisi
 - Cronicitat, malaltia mental
- Els diferents enfocaments teoricoclínic i socials de tractament de la salut mental:
 - Mèdics
 - Psicològics
 - Socials

2. Història de la psiquiatria i del treball social en el camp de la salut mental

- Història de la psiquiatria: noció i tractaments de la salut mental a Europa, en els diferents moments històrics.
- Evolució històrica de l'atenció de la salut mental i del treball social en el camp de la salut mental a la Comunitat Valenciana.
- Salut mental comunitària, dins de la xarxa d'atenció de la salut.

3. Procés de construcció del subjecte i estructures psíquiques.

- Coneixement de teoria sobre la construcció del subjecte per a la intervenció social:
Inconscient, repressió, pulsio, símptoma
Funció materna i funció paterna.
Complex d'Èdip i complex de castració, com s'articulen.
- Estructures psíquiques:
Neurosi (histeria, obsessiva)
Psicosi
Perversió

4. Elements per a la comprensió del símptoma

- Funció psíquica del símptoma: elements per a la seua comprensió
- Com abordar la demanda des de la comprensió del símptoma
- Anàlisi dels conflictes psíquics:
La depressió
Langoixa
La pèrdua i el dol
Lanorèxia
Les fòbies
La gelosia
La violència

5. Marc legal i organitzatiu de l'estructura sanitària i social en l'àrea de salut mental

- Marc legislatiu, en els àmbits estatal i autonòmic, que regula l'atenció a la salut mental.
- Sistema organitzatiu i dispositius de l'estructura sanitària i social en l'àrea de salut mental: assistencials, de rehabilitació i integració social, sociosanitaris.
- Pla director de salut mental i assistència psiquiàtrica a la Comunitat Valenciana.
- Xarxes socials de defensa de la salut mental pública.

6. El treball social en el camp de la salut mental

- Funcions dels treballadors/ores socials en el camp de la salut mental: prevenció i atenció de la salut mental, amb els subjectes, famílies, grups, associacions i comunitats.
- La intervenció social en un equip interdisciplinari.
- Les tècniques de:
L'entrevista
L'escolta
La demanda
Les relacions de transferència
El treball en grup

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	10,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	7,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge a utilitzar en aquesta assignatura és la següent:

- Lliçó magistral participativa.
- Debats i discussions participatives.
- Activitats de tipus expositiu: exposicions teòriques, seminaris, presentació de treballs.
- Activitats pràctiques: joc de rol, resolució de casos, aplicacions informàtiques, tallers.
- Treball col·laboratiu en equip dels estudiants.
- Elaboració de mapes conceptuals i quadres sinòptics.
- Realització i manteniment de blogs i pàgines web en aplicacions pròpies i/o externes a les plataformes de la Universitat de València.
- Tutoratge individual, grupal i/o virtual.

AVALUACIÓ

Per a l'avaluació de l'assignatura s'empraran els sistemes d'avaluació i ponderació següents:

1. Avaluació de projectes o treballs acadèmics: poden ser treballs breus o amplis i complexos propis dels darrers cursos que fomenten el desenvolupament de capacitats de recerca i selecció d'informació, organització i pensament crític. Ponderació de 0.0 a 30.0

2. Avaluació contínua del treball realitzat pels estudiants al llarg del curs, sobretot el que fa a les competències de treball individual i en equip, a la identificació de conceptes i processos clau, i també a la preparació i resolució d'exercicis i problemes: ponderació entre 0.0 a 40.0

3.- Prova escrita de resposta oberta per desenvolupament i resolució d'un cas utilitzant els coneixements adquirits al llarg del curs. Ponderació entre 0.0 a 30.0

L'assistència a l'Activitat Formativa Complementària aprovada per la CAT programada per al curs per a l'itinerari/menció de Salut, forma part de l'avaluació i és activitat avaluable i es considera una de les activitats formatives de Treball Autònom de l'Estudiant/a.

Per a superar l'assignatura serà imprescindible aprovar els tres sistemes d'avaluació.

A través de l'aula virtual es comunicarà la relació d'activitats de l'avaluació continua de caràcter no recuperable.

Us recordem que:

El plagiat és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagi "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per aconseguir l'honestat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestat acadèmica i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Escribá, P. Huertas. M (2000). Salud Mental Comunitaria. Rehabilitación psico-social y inserción socio-laboral. Nau Llibres.
- Garcés Carranza, César (2018) La intervención del trabajador social en el centro hospitalario. Retos para la profesión. Palibrio.
- Gómez, C. y Zapata, R. (2000): Psiquiatría, salud mental y trabajo social. Eunate.
- Idareta, F. (2018). Trabajo Social Psiquiátrico. Reivindicación ética de la dimensión social en salud mental. Nau Llibres.

- Miranda, M (2015). Lo social en la salud mental. Trabajo Social en Psiquiatría. Prensas de la Universidad de Zaragoza.
 - Monrós, Mª J., Zafra, E. (Coordinadores). (2012) Guia de intervenció de Trabajo Social Sanitario. Conselleria de Sanidad. Generalitat Valenciana. En <http://www.san.gva.es/cas/ciud/homeciud.html>
 - Monrós, Mª J. (coordinadora) (2012) Cartera de Servicios de Trabajo Social Sanitario. Conselleria de Sanidad. Generalitat Valenciana. En <http://www.san.gva.es/cas/ciud/homeciud.html>
 - Monrós, MJ (2012) La intervenció del/la treballador/a social sanitari a la Comunitat Valenciana. TSnova. Trabajo Social y Servicios Sociales, N° 6, Semestre 2°, 2012 ISSN: 2171-6005. pp. 61-72
- Nasio, J.D. (2003). Enseñanza de 7 conceptos cruciales del psicoanálisis. Gedisa.

Complementàries

- Col·legi Oficial de treball social de Catalunya. Grup de treball en salut mental (2016). Intervenció de Treball Social en Salut Mental. Barcelona.TSCAT.
- Garcés, EM (2010). El Trabajo Social en Salud mental. Cuadernos de Trabajo Social. Vol. 23. (333-352)
- Guillén, MI. (2013) Papel del Trabajador Social con trastornos mentales Graves. Revista Trabajo Social y Salud. N° 74. (51-55).
- Ituarte, A (2017). Prácticas del Trabajo Social Clínico. València. Nau Llibres.
- Perez i Simó, R. (1984). Anotacions al concepte de potenciació de la Salut Mental i de prevenció del conflicte psíquic. Barcelona. Escola Superior d'Assistents Socials
- Vaccarezza, L. (2002). El trabajo analítico. Conceptos indispensables. Madrid, Editorial Síntesis Psicoanálisis.
- VV.AA. (2013). Ética y modelos de atención a las personas con Trastorno mental Grave. Madrid. Publicaciones de la Universidad Pontificia Comillas.
- Estrategia Valenciana de Suport Social per a la Recuperació i Inclusió Social de les Persones amb Trastorn Mental Greu 2018-2022. Xarxa de Suport Social a persones amb TMG a la Comunitat Valenciana. Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusive.
- Informe Especial sobre la Atención Residencial a Personas con Problemas de Salud Mental en la Comunidad Valenciana. Síndic de Greuges. 2016.
- IV Plan de Salud de la Comunidad Valenciana 2016-2020.
- Estrategia Nacional en Salud Mental del Sistema Nacional de Salud 2009-2013.
- Estrategia Autonómica de Salud Mental 2016-2020. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Generalitat Valenciana.

- Guía orientativa sobre Aspectos Legales Relacionados con la Enfermedad Mental. (2004) Arocas, A., et Alt, Colegio Oficial de Trabajo Social de València.
 - Ley General de Sanidad de 29 de abril de 1986. BOE. 101/1986 / 29-04-1986.
 - Ley 16/2003, de 28 de mayo, de cohesión y calidad del Sistema Nacional de Salud. BOE nº 128. (20567-20588) de 29 de mayo de 2003
 - Ley 1/2003 de 28 de enero, de la Generalitat, de Derechos e Información al Paciente de la Comunidad Valenciana. DOGV. nº 4430/31-01-2003.
Ley 3/2003, de 6 de febrero de Ordenación Sanitaria de la Comunidad Valenciana. DOGV nº 4.440 de 14 de febrero 2003.
 - Reducindo, I., Rivera, L. R., Rivera, J. y Olvera, M.A. (2017) Integración de plataforma LMS y algoritmo de código abierto para detección y prevención de plagio en Educación Superior. *Revista General de Información y Documentación* 27 (2), 299-315. <https://revistas.ucm.es/index.php/RGID/issue/view/3197>
- Sarriá, J. F. y De Francisco, J. C. (2018). Ciberplagio académico: un tema de importancia. *Lite ¡A tu alcance!*, 68, 4-12. <https://es.calameo.com/read/00557874303bfa3c48182>